

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér. Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Virágos hónap.

(—a.) Fakadó élet szép bokrétája, virágos május, köszöntelek! Reményes idők fényes napkeletje: diadalmas május, áldalak!

Közöttünk még bimbóyosozolyában ringatod a szépség büszke királylányát, a rózsát: odafönn, az életvetés vérharmatos északi mezőin már a dicsőség kinyílt rózsáival koszoruzod a hősök homlokát.

Édes mosolyodra idelelni még szüzi szerénységgel nyitja harangocskáit a tisztaság, a fehér lányság példázója, a gyöngyvirág: odafönn már gyümölcsét növeled a tizhónapos nemzetközlelemnek s diadalokat érlelsz a nagy aratra. Idelelni orgonavirág kelyhéből szürcsölöd a mézet: odafönn nótás örömeik italát csorgatod a győzelem szárnyán rohanó katonák lelkébe.

Idelelni Mária-dalokat zengsz virágos oltárok előtt: odafönn fénybe borítod a győzelmesek útját, templomná szenteled táborok szállását s örvendező lelkek dalát hálaadó imádság szárnyán röpted az eget felé. A nyíló természet gyönyörű világában duszasztod az életet s megújulásra pezsdíted az életadás őszönös erőt: fönn, a küzdő seregek viharzó, dörgő, cikázó világában felgyullasztod a lelkek erőt, mosolygó, büszke, bátor életáldozásig-kristályozod he-

vülésüket s a magyarság szebb jövőjének tavaszát: nemzeti, erkölcsi, szellemi életünk megújulásának célját tárod elbűjűnk fenséges feladatul.

Köszöntelek, áldalak szép május: királyi szülöttje nagy Márciusnak. A szabadság lelkére, melyben új korszak fényes gondolatai fogamzottak, akkoron Észak cájja küldé a szolgaság rabigáját. S ime, most a magyar honvédék a királyi ivadéok hűvös éjszakáin, piros hajnalain győzelmesen robognak Észak felé, de megtorló fegyvereik élén nem a gyűlölet s szolgaság szellemét, hanem a népjogok tiszteletét, a szabadság szeretetét s egy újabb, hatalmasabb korszaknak reménységét hordozzák.

Királyi ajándék ez, mert magad is királyi vagy. Koronád a reménység, mely az özönlő diadalok láttára milliók szívéből sugárik feléd... Palástod a rendületlen bizakodás, mert hisszük, hogy a gondviselő Isten áldása további napjaidban sem fogatkozik meg irántunk.

Templomot járunk a te Máriás napjaidban, mert csodálatos eseményekben tárod elbűjűnk a magyar lélek kiáradó szépségeit. Megoldoztuk egy napra a szokás nyugét s füsttelen nap takarékoságával áldoztunk a rokkant vitézek javára. Fémét adtunk háborus célokra, hogy erőkeszse-

günk fényes voltát bizonyítsuk. A drágaság Meduzafejét megijédes nélkül szemléljük s sorsunkba törődve s csak kenyérért imádkozva várjuk a *hustalan* napokat. Sokunknak kevés fillére sincs s abból is növekedik a *vak katonák* s a hadi árvek segítő alapja. Elrejtett, féltve féltett koronákból *másodszor* is kölcsönzünk a magyar államnak, mert bizakodunk hatalmában: önnön magunk egyesülő erejében. Törvényhozásunk továbbra is az egyetértés, a nemzet javait védelmező összetartásnak szép látványával gyönyörködtet. Most még csak elismerő szókkal, de máris Pantheont épít — örök emlékezésül — a haza új vértanúinak. S míg egyik kezével virágot szór a harcosokra, másik kezével a törvény pallosát suhogtatja a harcosok megsalóinak feje fölé.

S mindez most fokozódik, most ragyog napsugaras fényben, szép május, a te földet termékenyítő napjaidban. Lélekerő, szívelekesülttség, öntudatosság, rendületlen kitartás egyesül a szépségben, mely e májusi napokat beragyogja. S erős hit fakad ebből nagy küzdelmünk jó eredménye iránt, melyet a déli szövetséges környékéről fenyegető bizonytalanság sem rendít meg. Eddig való helytállásunk, a harctereken felénk mosolygó szép sikerek erőt öntenek a kétel-

Naplótöredék.

VIII.

Augusztus 28.

Nehéz és nyugtalan éjszakám volt. Azt álmodtam, hogy fához kötöztek, s mint az indiánok áldozataikat, úgy gyötörnek halálra a szerbek. Egyik golyót a másik után lövik karomba, lábamba, de vigyáznak, hogy halálra ne sebezzenek. Csodálkoztam, hogy a lövések sebet nem ütnek, de borzalommal hallottam, amint nehéz, szagtagott, erőszakos lüktetéssel keringett a vér ereimben. Mint a gőzfűtés távolibb vezetékében a lecsapódott, fáradt gőz.

Átmentem a templomba misézni. A márványkorlátnál fejüket a köre hajtvá, bosnyákok térdeltek. Az én embereim közül is üldögélt egy-kettő a padokban.

Sorra jártam a századokat. A legénység is, a tiszték is csoportokba verődve beszélgetnek. A hiányzók jegyzékét már összeirták. Szegény b—i P. zászlós után kérdezősködöm. Csendes, kellemes fiú volt. A hála is kötött hozzá: a galériját több napon át használtam, mikor esős, hideg éjszakákon meneteltünk. Semmi hír róla. Egyik-másik beszéli, hogy míg a fáradságtól elnyomva, egy s...i házban szendergett, komitácisk lepték meg és borzalmos módon vették életét.

A sok viszontagságtól elcsigázott tiszték csendes örömmel élvezik a nyugalmat. Csak akkor komolyodnak el, mikor az elesett kollégákra tere-

lődik a szó. És nehéz erről a témáról nem beszélni; pedig fájdalmas a kegyeletes megemlékezés.

A kiegészítésre várunk; azután utazunk fel a másik harctérre. A legénység nagyon vágyakozik utána, ott jobb a terepviszonyok, mondják. Az ellenséget is majd szemtől-szembe látják, s a srápnel se jön úgy látatlanban. Meg azután talán Bpsten át vezet majd az út. Ott találkozhatnak a rokonsággal. A g...i táviró hivatalban a kisaszony egész nap a gép mellett görnyed és kopogtatja különböző címekre az egyforma üzeneteket. Aki most valami emléket hozott magával az ellenséges földről, boldog örömmel számítja, milyen büszkén mutogatják majd a gyerekek az édes apjuk hadi emlékeit. Különösen rátartóság azok, akik szerb érdemrendeket szereztek maguknak. A vezetőség mosolyogva nézi, hogy a mi medáliánk mellé akasztva hordozzák bakáink az 1915. évi dátummal vert szerb emlék-érmeiket.

Összejövök F. hadnaggyal, kit súlyos idegrázkódással hoztak a s...i Hilfsplatzra s akivel együtt hagytuk el az ostromlott várost. Kérdéskérésre következik, — a tudós baltorsot beszéljék meg. Így könnyebben le a közöm legalább írni az éjszaka eseményeit.

Az éjszakai visszavonulás. A 24-re hajló éjszakán tehát az ezredet kivonták a tűzvonalból, s a házak árnyában szétosztották a menászt. Fázósan, izgalomtól remegve, szótlanul fogyasztották el a bőséges vacsorát. A mi emberünk bámulatosan szívós és gyorsan felocsudik az izgalomból

is, fáradtságból is. Hamarosan pipára gyújtottak s egykedvűen várták a további parancsot. Az utcákon csaknem zajtalan lassúsággal, hosszú sorokban szerkocsik, gépfegyverosztagok vonultak át. Különböző irányban, különböző utakon, de egy rendeltetéssel. Parancsot vettünk, mely szerint az általános visszavonulás el van rendelve; az ezred azonban fedezni fogja azt. Utóbbi rendelkezést én nem hallottam. A betegjeim kéréseikkel ostromoltak. Tanácskozom a törzsorvossal; aki járni tud, azt utbairányítjuk a hid felé, — a súlyosan sebesülteket pedig a szerb Vörös-kereszt veszi majd gondozásába. Az én jó földim aludt. A lelkiismeretemet így könnyebben megnyugtattam.

A többiek elől, mert tehetetlen voltam, kiemenekültem a csapathoz, hol már nagyban készülődtek az indulásra. Az én idegrázkódásos barátom is csak azt tudta, hogy visszavonulás van. Görccsösen kapaszkodott belém és könyörgött, vegyüljünk az első századba. A lovászomat Mancival a jósorsra bízom, utasítást ugyancsak nem tudtam volna neki adni. (A legényemet már a délelőtti folyamán elküldöttem a csomaggal a tréhez.)

Az ezred lassan, óvatosan vonult fel rendeltetési helyére. Míg a város széléhez nem értünk, azt hittem, a Sz. felé tartunk. Az oda vezető utat sötétben is ismertem már attól a ponttól, ahol a házak fogytán bozontos fasorok között kanyarodik le az új vámházhoz. A város szélén azt a mély árokka szegett fasoros utat nem láttam. És mentünk vagy félórát, és az ut az örökkévalóságnak látszott már, és még mindig nem értünk a gőz-

izakodást a félénkekbe is. Nem m csüggedünk: mert ha meg-nagy izenetet, hogy „mindnyá-el kell menni” — hát elmegyünk! Halljuk, hogy mindenket oda kell — hát odaadjuk. S ha azt látók gy sokat-sokat kell szenvednünk, talán leve, fázva, betegeskedve nélkülözünk — at szenvedünk és nélkülözünk, de az utolsó lehelletig küzdve-küzdünk te érted édes magyar hazánk!

S ha majd idő múltán a szenvedések története mellett megörökíthetjük, mert hisz-szük, hogy megörökíthetjük a háboru dia-dalmas befejezését is: a történeti nagy idők közé sorozunk téged s mindörökké áldunk, új korszakunk dicsőséges hónapja, virágos május!...

HIVATALOS RESZ.

Változás a Vigilantia-tanácsban. Kenyeres Lajos, szentszéki ülnök, babócsai plébános a Vigilantia-tanácsban viselt tagságról saját kérelmére felmentetve, helyébe Vurglich Ágoston, pápai praelátus, felsőörsi prépost, esperes és plébános nevezetett ki a Vigilantia-tanács tagjává.

Dispositio. Dr. Kis György, a sz. Ágostonról nevezett bécsi felsőbb papnevelő-intézet volt tagja, Zalamerenyére káplánnak küldetett.

Személyi pótlék. Márkus Károly, háromfai kántortanítónak a vallás- és közokt. m. kir. miniszter ur évi 600 korona személyi pótlékot utalványozott.

Tanítói kinevezés. Nyers János, Pápanyögérré kántortanítói kinevezetett, *Kacs Kovács* Edit pedig Somogyárdra helyettes tanítónőnek alkalmaztatott.

Pályázat. Hajmús (Somogy.) fiökköz-ségben a róm. kath. kántortanítói állásra május 30-ig pályázatot hirdetünk. Javadalma: 3 szoba, konyha, kamra és melléképületek; javadalmi törzstőke kamata 560 korona utólagos felévi részletekben; párbér pénzből körülbelül 480 kor., közsegi pénztár-ból 95 kor., tandíj 90 kor., 6 ól hasábjá 192 kor. kötelezett díjével szerint. Választás május 30-án délután *Böszénfán*. Kérvények a böszénfai plébániára (u. p. Galosfa) címzendők.

Gróf Nádasdy Tamás †.

Meghalt a gróf. Egy nemes, a szó legtisz-tább értelmében előkelő, magyar mágnás. kegyet-len halálhírére hozza közénk Páris felől a táviró. Lassan, kiméletesen, de kerülhetetlen bizton-sággal közlelt a halál rémes anyagala főuri aldo-zata felé.

Kit sajnáljunk? ... azt, aki nincs többé? ... a tizenkétéves házasság után, anyagi lelkülete mellett is, vigasztalan özvegyet? ... a hét, korán itthagytott árva gyermeket? ... vagy magunkat talán!? ... közös a bánat, közös a fájdalom, közös a pótolhatatlan veszteség.

Nádasdy Tamás, a szerető férj, a gondos apa, a mások baján segítő, emberszerető gróf aranyos jószive megszűnt dobogni ...

A nádasdladányi kastély, a legpéldásabb, a vallásos családi élet szentelye, sötét gyászba bo-rult, siratja gazdáját ... a Nádasdy Ferenc, Na-dasdy Lipót, Nádasdy érsek, Bathory Erzsébet, Zrínyi, Kanizsay Orsolyák leszármazottja, törté-nelmi nevű őseihez költözött el onnét.

Sit Tibi terra levis! ... Te bánatos, korán elhunyt urunk, elmúlásod fölött zokog és érted imádkozik egész falud, melynek nincs háza, lakója, hova jótékony kezud utat ne talált volna.

Gyászol templomod, mit kegyelmes Atyád Isten dicsőségére emelt, gyászol iskolád, kised-ovodád és sok más kulturumkád, miknek kegy-ura, védőangyala voltál.

Imádkozunk érted — imádkozzál értünk, — igerjük, hogy jószivedért áldunk s feledve nem leszel köztünk soha.

R. i. p.

(tj.)

A gazdasági bizottság ülése. A veszprém-vármegyei gazdasági bizottság a múlt hét szombati ülését tartott. Bevezetőnek az alispán ismer-tette mindazokat az intézkedéseket, melyeket a mezőgazdasági munkálatok elvégzésére megtett. A bizottság helyesléssel hallgatta az alispáni referátát.

Utána az aratási munkálatok végzésében fel-merült ügyek megbeszélésére került a sor. A tanács-közös eredménye az a megállapodás lett, hogy a vármegye alispánja fel fogja szőlítani a községi és körjegyzőket, mint a helyi gazdasági bizottság elnökeit, hogy tegyenek jelentést arról, mennyi náluk a bevetési föld, mennyi munkaerő szükséges az aratás rendes végzéséhez, s mennyi áll rendelkezésre. Az alispán a jelentések alapján a jövő hónap elején a szükséghez mérten katonaságot kér csoportonként az aratási munkálatok végzésére.

A katonai behívások folytán sok község kovács

nélkül maradt. S ennek most a nyári munka meg-kezdésével gazdáink nagyon hiányát érzik, mert nincs, aki eszközeiket javitgassa avagy újat ké-szítsen. A bizottság véleménye alapján az alispán kérelmezni fogja a honvédelmi minisztertől ezek-nek az iparosoknak szabadságolását.

A gazdasági bizottság javaslata hozta a nap-közi otthonok létesítését is. Az ügy már annyira előrehaladt, hogy már is a vármegye majdnem minden községében megalkult illy napközi otthon s a hónap végére meg is kezdik működésüket.

Japán tervel Kinában.

A kalmár Anglia önzése zudította Európa nyakára a világtörténelem legnagyobb háborúját, mert feltette a fejlődő német ipartól és kereskede-lemtől az eddigi busás hasznot. Japán szövetség-társa, Ázsia angolja, sietett fölhasználni az alkalmat a maga hasznára. Hiába csalogatta az entente, hogy Európában nyujtson neki katonai segítséget, hanem szövetségesei lekötöttségét fölhasználva, igyekszik Kinával szemben már régóta táplált terveit meg-valósítani és a mennyei birodalmat hatalmi körébe vonni.

Az oroszokon aratott nagy győzelem követ-keztében mindjobban erősödött a vágy „Nagyjapán” után, melyre az első lépés lenne Kinában erősen megvetni a lábát és a versengő európai hatalmakat onnan kizárni. Ez azonban nem megy könnyen. A két nép között a külső sima udvariasság mellett mely gyűlölet lappang. A kínai köztársaság feláll-tása a helyzetet csak kiélesítette. Japán vezető arisztokráciája fölhaborodott azon, hogy mikép bán-tak „a menny fiával”, a dinasztával és saját tekin-télyük sérelmét látták abban, hogy a császár isteni lényének eszméje a kínai birodalomban annyira megrendült. Gyűlöletük különösen Janschikai ellen irányult, ki a vazallus hűség legszentebb eszméjét lábbal tiporta és a császári trónt megdöntötte. Japán polgári körei szintén gyűlölik, mert a demo-kratikus elemektől minden jogot megtagad.

Ez a gyűlölet indítja Japánt, hogy mikor két legnagyobb versenytársának, Angliának és Orosz-országnak keze van kövé, fegyverrel igye-kezzék elérni, amit szövetségével el nem érhetett. Mert Japánnak szüksége van Kinára, hol iparának termekeit elhelyezze. Azonkívül Kina földje rengeteg kincseket rejt magában, melyek egykor a világ-kereskedelemben nagy szerepet fognak játszani. Ezek kiaknázását Japán szeretné magának meg-szerezni. Így csak Jünnan, Kweitschon és Kwangsi tartományok szénbányái 30 milliárd tonna szenet

malomhoz, melynek magas kéménye a füstös rom-halmaz felett oly gyászos elhagyatottsággal mered az égnek. Itt is, ott is egy elhagyatott ház, mel-lette szoborszerű őrszemek. A sötét égen pislá-fénnyel reszket meg egy-egy csillag. Annál borzal-masabb fényekkel rajzolódik rá a csóvás fénnel repülő lövedékek utja. Az éjszakában mintha a távolságok, megnövekednének. Az égő, füstölő város messze-messze mögöttünk látszott. Siri néma csend nehezedett a mezőségre, melyen át magas földhányás mentén óvatos, vontatott lépéssel men-tünk előre, mindig csak előre. Mindig jobban éreztem, hogy kanyarodnunk kellene, hogy a Sz. hidhoz érjünk, mi pedig épen ellenkezőleg merev kitartással, az apatikus ember ernyedt akaratlán-ságával tartottuk az irányt.

Az én hadnagyom, talán mert kissé magához tert, talán mert többé nem bizott, hogy jöhelyre vezetem, lazábban kapaszkodott belém.

Egyszerre csak bekanyarodtunk, becslésem szerint északnak, tehát jó irányban. Halkan egyes sorokba fejlesztnek bennünket. Ágyuállásba ér-tünk. Halt! A fegyverek lekerülnek a vállról, a ritkított sorok a fedezékbe fekszenek. Tehát ágyu-fedezetet képezünk.

Most még csendes minden, de következő pillanatban előről támadhat, oldalba foghat ben-nünket az ellenség. A koromsötét éjszaka kísérté-ties csendjében, melyet oly szabályosan szakgatott meg az ágyuk bömbölése, a srápnél bugása, hogy szinte nélkülözhetetlen alkatrészévé vált a nyuga-lomnak, a bizonytalanság fokozott mértékben ha-sogatja az idegeket.

Én hamar megcsináltam a számadást az es-hetőségekkel. Az utat visszafelé meg nem találom, a veszedelem esetleg még nagyobb, hát maradjunk itt a lövészárkokban. Az én barátom azonban nem nyugodott ilyen könnyen a körülményekbe. Sebe-sült ember keresi a kiutat mindenáron. A tiszt-i szolgája, akit eddig észre sem vettem, jelentkezett, hogy ő majd rátalál az utra, mert idejővet figyelte az utmenti tárgyakat.

Megkezdttük hát a vándorlást visszafelé. A browningomat tüzrekészben balkézre fogtam. Jobb karommal a beteg kollégát karoltam át. Mögöt-tünk nehéz terhével az ordonánc. Kezében hatal-mas szolgálati revolver. Alighogy kikeveredünk a tűzvonalból, egy bajonettet látunk megcsillanni az utszélen. Igazolja magát; a mi ezredünk egy elt-vedt embere: Fedezetként velünk kellett jönnie.

A magányos fák imbolgók kísértetek gy-a-nánt tűntek fel előttünk. Az elszórt házak árnyé-kában meg-meg csörren egy fegyver s a mellünk-nek fordul a szurony. Igazoljuk magunkat s rojuk tovább az utat. Ösztönszerűen, gyorsított nehéz lépésekkel, mintha a végtelenség állana előttünk.

Az üres, rommá lőtt városom, mint valami nagy temetőn, vergődünk át. Az életet, a kipusz-tított, elfojtott életet csak az izzó zsarátnokok je-lezték. Egyik-másik ablakban világosság: — a ház belsejét gyújtotta fel a gránát.

Eihaladunk az előbbi Hiszplatz előtt. Meg-borzadok. A nagy korcsmaterem egy izzó zsarát-nok. A gerendák rettegve-ropogva zuhannak egy-másra. Ha az én szegény földimet benn érte volna a végzet?! ... Nem volt időm a további aggo-

dalmaskodásra. A város veszedelmesen üres volt; az ellenség minden pillanatban benyomulhat. A házakmentén egy-két óvatosan osonó sötét árny. Eltvedt katonák; ezredüket keresik.

Hosszu, széles utra kerültünk; vissza. Irányt keresünk. Nincs ember, aki felvilágosítást tudna adni. Végre rátalálunk az utra, mely a gőzma-lomhoz vezet. A szemünk hozzászókkott a sötétség-hez, csak kísérteteket, gyann mozgásokat láttunk minden untalan ...

És az ut csak nem akart végére érni. Nappal pedig milyen rövidnek tetszett!

A vámházkörül nagy csapattesekre találtunk. Szakaszonként, négyessorokban érkeztek a fedezé-kekből. Nyugodtan várták a parancsot az átvo-nulásra.

Mi a gőzkompot kerestük. A hídól ugy egy kilométernyire hajóállomás rettegve-ropogva ingott a vizen. Mint a türelmetlen utas a pénztár abla-kát, verni kezdtük a hajóház deszka-ajtáját. Ter-mészetes, hogy nem kaptunk választ. (A komp még sokkal távolabb, feljebb közlekedett.) Átfutuk hát magunkat a sűrű sorokon a hid irányában.

Torony iránt uttalan utakon átgázolni vak-sötétben csak vaktában lehet igazán. Hol, hogyan jutottunk át, azt nem tudom, de hogy drótsövé-nyeken, gerendahalmazokon, árkokon vergődttünk keresztül, töltésre másztunk, az bizonyos. Végre is a hidon voltunk, hol épen szánatell a mozgás. Jó darabon át magunkban haladtunk a dobogó deszkákon, a csobogó vizek felett. A vascsóna-kokban az utászok köpenyeikbe burkolva, mere-ven, de vizsla figyellel órködtek. Azután újra

rejtnek magukban, sőt némelyek még sokkal többre becsülik.

Ezek tehát az eddig legnagyobb szénbányákat, a pennsylvániaiakat, sokszorosán felülhaladják. Az egész birodalom keresztlúhzúzó fekete gyémánt-hegyek azonföli rengeteg vasat, rezet, ólmot, cinket rejtnek magukban, melyeknek mennyiségéről az ország geológiai átkutatásának hiányossága folytán még megközelítő fogalmat se lehet alkotni. Még csak néhány bányavállalat kezdte meg működését, melyek évenként több millió tonnát termelnek, így a tajahi szén- és ércbányák naponként 1000 tonnát, a pingschian bányák Kionsgiben háromszor annyit. E két bányát acélt és finomabb vasat is állít elő. A fő acélművek azonban Hanjangban vannak, hol lövedékanyagot, vasuti sineket és kocsikat állítanak elő. Ezek a német és japán igazgatás alatt álló vállalatok azonban még csak kísérletességük a jövő őriasí eshetőségével szemben.

Gyapotot is mindig nagyobb területen termel, melyet eddig csak néhány nagyobb gyár dolgoz föl. A kínai ipar még gyermekcipőben jár. 400 millió lakos mellett a külkereskedelem csak 2 milliórdra emelkedett. Csak 10,000 km. vasuti hálózata van, mely a 200,000 négyzetmérföld területen elenyésző csekélység. Még tehát sok időbe fog kerülni, míg a kínai birodalom modern ipari állammá fejlődik, de a kilátások megvannak és azért már egy ideje Anglia, Oroszország, Japán és az Egyesült Államok kinyújtották kezüket, hogy ez országot megfosszák függetlenségétől. Japán most ugyancsak erőlyesen és brutálisan készíti terveit megvalósítani. (p. j.)

A népfőlkélok új sorozása. Az 1878—1894. évi b) osztályu alkalmatlannak talált népfőlkélok nemcsak Ausztriában, hanem nálunk is ujra sorozzák. A múlt év október 1-től december 31-ig megtartott bemutató szemlék ugyanis, amelyekre az 1878-tól bezárólag 1894. évig — 1891 kivételével — terjedő korosztályok népfőlkélok juttattak, olyan eredményekkel jártak, amelyekből kitűnik, hogy nem mindenütt alkalmaztak egyenlő mértékűt az alkalmatlanság megítélésénél. Eközben olyan különbségek jöttek létre, amelyeknek igazságos kiegyenlítése föltétlenül szükséges, hogy az általános védőkötelezettség elvének megfelelően az összes védőképes polgárok egyenlő elbánása biztosítható a fegyveres szolgálatra és a haza védelmére való igénybevételénél. A katonai hadvezetőség ezért a fönti években született, népfőlkélsre kötelezettek új sorozását rendelte el, amennyiben egyes közigazgatási kerületekben az előbbi szemle

felhangzott a kisérteties, szaporázott kopogás, dobogás, ágyuk, szerkocsik, gyalogság vonult át a ringó, feszülő alkotmányon.

A mi oldalunkon a védelmi vonalak már megerősítve, az ágyuk beásva. A faluba épen egy teljes kerülővel jutottunk be. A fáradtságtól már alig bírtuk tagjainkat. A kivilágított ablakok mögött halálra fáradt tisztok pihentek. Sok keresés után akadunk egy házra, magyar gazda házára, hol még egy szoba üresen állott.

Szürkült már, mire nyugovóra térünk.

Reggel nyolc órakor találtunk az ezredre, mely szép rendben, lépésről-lépésre jött a folyóhoz, honnan tutajokkal, csónakokon került át a magyar partra. Most a széles mezőn táborozott.

A doktor megnyugtató, hogy a földim gemenekedett.

A Mancit is megtaláltam. Hizelegve dörszöldött arcomhoz és majszolta a cukrot.

A legényem is sok kalandon vergődött át, de végre is megkerült.

A legénység a reggeli napsütésben tisztálkodott, nyújtózott. A tulajdóláról erős ágyuzás hallatszott. Bennünkét egyelőre nem érdekelt, tehát nem is izgatott a dolog.

Megborotválkoztam, s a doktorokkal álova-goltam a legközelebbi faluba, melyet az ezred számára kijelöltek.

Az úton hosszú dereku szekereken szállították a vascsónakokat, a k... i hid alkátárszeit. Az országot mellett kanyargó vasutvonalon szembe jött dűbörögve a máltai lovagrend betegszállító vonata.

Dr. Luttor Ferenc.

eredménye ezt szükségessé teszi. Az új szemlén azok tartoznak megjelenni, akik a közös hadseregben, haditengerészetben, a honvédségnél vagy a csendőrségben, vagy pedig a népfőlkélsben ezidőszerint még szolgálatot nem teljesítettek és 1878-tól bezárólag 1890 ig, avagy pedig 1892, 1893, 1894-ben születtek, tehát azok is, akik a népfőlkélok szolgálatra való előző szemlénél fegyveres népfőlkélok szolgálatra alkalmatlannak találtak, a bevonulásnál vagy azóta azonban, mint alkalmatlannak szabadságoltattak. Az új szemle május hó 25-től június hó 15-ig lesz és pedig rendszerint azon a helyen, ahol a jelentésre kötelezett 1915. május 1-én tartózkodott, amely napról a behívtai hirdetmény keltezte van. Későbbi lakásváltoztatás ezen az illetőségen nem változtat. Néhány napi átmeneti tartózkodás azonban nem tekinthető a fönti értelemben tartózkodási helynek. A jelentkezés elmulasztását a tartózkodás helyén a politikai hatóságok szigorúan büntetik. A kedvezményeket illetőleg (egyves önkéntességi jelvény viselése, egyves önkéntesi minőségben való belépes) ugyanoly föltételek vannak megállapítva, mint az előbbi szemléken.

A Balatonvidék nyári élelmzése.

A Balatoni Szövetség a Balatonvidék nyári élelmzése ügyében értekezletet hívott össze május 13-ára Siófokra. Ez a fontos kérdés érdekelte a kormányt, a szomszédos vármegyéket s a fürdőhelyeket s képviseltették is magukat. Dr. Véghelyi Kálmán Veszprémvármegyét, Langer István balatonfüredi főbíró Zalamegyét, Bérnát Elemér tabi főszolgabíró Somogy megyét képviselték. Résztvettek még az értekezleten dr. Csik Imre miniszteri tanácsos a földmivelésügyi, dr. Kampis János osztálytanácsos a belügyminiszter, dr. Papp Samu a balneológiai egyesület képviselőjében s báró Feiltsch Arthur főldvári bírtokos. Az értekezleten dr. Óvári Ferenc, a Balatoni Szövetség ügyvezető igazgatója elnökölt.

Az értekezleten mélyenjáró vita nyomán fontos határozatokat hoztak az élelmzésnek három csoportba foglalt kérdésében. Első pontban a liszt-kérdést, másodikban a huskérdeést s ehhez foglaltva a hal-, baromfi- és a tojásellátás kérdését s harmadik pontban a zsírral és a tejjel való ellátás kérdését tárgyalták.

Az ide vágó határozatokat az értekezlet jegyzőkönyvébe foglaltatta s memorandum alakjában felterjesztette a földmivelésügyi s belügyi miniszterekhez hozzájárulás, illetve hathatós támogatás végett. A bizottság leginkább a lisztel való ellátást sürgette s ha ez a kérdés már a közel napokban kedvező megoldást nyer, akkor a fürdővidék köz-élelmzése nagy nehézségen jut át.

A hussal való ellátás érdekében a bizottság azt kéri a kormánytól, hogy a balatonmenti járásokban a fürdőidény alatt tiltsa el a tyukászatot s a közvetítő kereskedelmet. Az enyingi járás új főszolgabírája, Körmendy Béla ezt már a maga járásában megtette s bár rendelkezésére törvényes alap nem volt, alapul vette az okos belátás törvénykönyvét. Az értekezleten különben szóba került, hogy ily tilalom kiterjesztése az érdekelt vármegyék területére is kívánatos.

Igen fontos határozat megerősítését kéri az értekezlet a balatoni hal elárúsítását illetőleg is. Azt kéri ugyanis, hogy a kormány rendelete alapján a balatoni hal a Balaton mellékén legyen elárúsítható, megállapított maximális ár mellett. Gondoskodna a Balatoni Szövetség több elárúsító helyről. Ezt a határozatát az értekezlet megküldi a balatoni Halásztársaságnak is, abban a reményben, hogy az üzleti érdekét nem sértő szándék kivételét hazafias célja s a Balatonvidék közgazdasági érdeke miatt támogassa.

A Balatonkönyék élelmzésénél szép szerepet vállal a Hangya című országos szövetség is. Megegyezés útján elvállalja baromfi, zsír és tej,

tejkonzerv s fűszer szállítását, ha a központon megfelelő raktárhelyiséget kap. A bizottság a központi raktárhelyet Siófokra jelölte ki. Innen azután az élelmicikket a többi fürdőhelyeken is szétosztanak, sőt vásárolhatnának magáncsaládok is.

Nagyon fontos indítványt vetett fel az értekezleten alispánunk, dr. Véghelyi Kálmán. Azt tapasztalja ugyanis, hogy a Balaton mentén elhelyezett katonaság nemcsak az eladásra termelt élelmicikkeket fogyasztja el s így a szomszédos városokat, fürdőhelyeket bevitteltől megfosztja, hanem feléli a lakosság szükségletét is. Indítványa értelmében megkéri az értekezlet a honvédelmi minisztert, hogy a Balaton mentén s közelségében elhelyezett katonaságot beljebb eső falvakba helyezze át.

Levél nyugatra.*)

Hol vagytok most, kis „intellektüellek”,
Kiket bus század baljós vége ellett?
Szent nyugat előtt rajongva térdeplők,
Kik lehánylatok minden jözan gyeplőt;
Gunyos mosolygók ideálra, honra,
Kiknek a „New-York” volt a Pantheonja,
Kik igértétek a szent Holnapot,
S akik tegnap is hátra voltatok.

Hol vagytok mostan, fránya franciások,
Kis erőfikük, tucatórások?
Csörög-e még a sok kis szélkereplő,
Amelynek szép volt minden ami szeplő?
Magyart és multat szánva nézdelők,
Nyugati szesztől kótyagos velők,
Koraszült bölcsék, veznák, betegek,
Mit érez mostan hozpadt mellettek?

Hol vagytok mostan, kerge planétásak?
A vihar földjén csak egyet is lássak.
De hol vagytok haj? Merre csak szemem lát,
Vasizmu hősök verik a gyehennát,
Mely odvaiból zúgva tör elő.
Csönd, kis fiúk, csönd, — beszél az erő.
Nevetek mától: csiba, korcs javas!
Halljátok: beszél az Erő s a Vas.

Halljátok: sorsunk egy marad a földön,
Mig csak Krisztusra kereszt vár és börtön.
E földet s mit rajt terem a zseni,
Paraszterének kell megvédeni.
Mert elsodorja véres áradat,
Ki vérengzők közt védtelen marad
És hová kéne, hogy elbújjatok,
Ha idevárnánk — azt a nyugatot!

Az a Nyugat, melyet majmoltatok,
S melytől vártátok a szent holnapot,
És a vad Észak, melyet épülésül
Rajzoltatok, már rothadt a penészstül.
S akik megtartják néktek a világot:
Erkölciben tiszták, harcban óriások,
S, azoknak marad magtárjuk egész,
Kiket ki nem kezd a világpenész.

Halljátok ime s megtartsátok észbe
Koraszült kornak sok kis csenevésze:
Korhadt fa törzse, min harkály kopácsol,
Földre zuhan már vihartamadáskor.
Csak szálas fenyes, melyben sasok hálnak,
Állhat ellene szél forgatagának
És jöhet vihar világkeverő:
Mosolygva állja szűz magyar erő!

*) Gyóni Géza „Lengyel mezőkön, úbertúz mellett” c. kötetéből.

A lisztpiacról. A magyar királyi miniszteriumnak legutóbb kibocsátott ama rendelete, amely a kenyérlisztet tengeriliszttel való keverés nélkül forgalomba hozni megengedi, mind a malmok, mind pedig az érdekelt törvényhatóságok körében osztatlan megegyezéssel találkozott. Fölötte sürűn megtörtént ugyanis, hogy a tengeriliszttel

kevert kenyérliszt részben a hosszadalmas szállítást alatti, részben pedig a helyi raktározás ideje alatt megromlott és az egész mennyiség használhatatlanná vált. Az új intézkedés lehetővé teszi a kenyérlisztnek és a tengerilisztnek külön-külön való szállítását, valamint azt is, hogy a kétfajta liszt keverése közvetlenül a földolgozás előtt történjék. Hasonló intézkedéseket léptettek életbe Németországban és Ausztriában is, amennyiben mind a két országban azt tapasztalták, hogy úgy a gabona, mint a liszt készlet sokkal bőségesebb, sem hogy tovább is szükség volna az eddigi megszorító intézkedésre és ezért akként intézkedtek, hogy a fogyasztásnak keveretlen lisztet is szabad rendelkezésre bocsájtsanak. A tengeriliszt egyébiránt elég jó keresletnek örvend és ebből a cikkből állandó friss készlet áll az országos fogyasztás rendelkezésére.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

H I R E K.

A kis rézvasaló.

Kis Jézuska hozhatta egy aranyos babuskának sziveket melegítő szép karácsonyestén. Nem egymagában: több aprósággal együtt, melyek mind egy-egy kilobbanó sugárnyelvény voltak az édes szülői szív kedveskedő szeretetének. S ez a kis vasaló az ajándékos szeretettel együtt egyenesen a szívbe került. Az édes, bájos gyermek szivecskébe, mely nap-nap után becézgette, fényesítgette, míg azután egyszer csak!... Igen, e szép május első napjaiban zászlós kocsi járta a várost s a magyar-szívű derek családapák, családanyák réztárgyat raktak rája a haza számára. A virág a csókos szellő lengedezését nem érzi meg oly hamar, mint a gyermeki szív a szeretetet. Egyik toborzó-utcai házban — igazán nem tudom melyikben — az édes szülők hazaszeretete, áldozatossága belopódzott bájos kis lánykájuk szívébe is. Legyőzte a tulajdoni féltő gyermeki önzést s az apró, kedves karácsonyi emlékek közül kiemelte a kis rézvasalót. Gyönyörű jelenet volt. Szinte ragyogóbb lett az utcá, mikor ez az aranyos kis májusi virágszál a kocsihoz lépett s kicsi kezéből, mely éppen akkor s olyan volt, mint a rózsaszínű leveléből bontakozó fehér rózsabimbó, átadta, ajándékul, a kis rézvasalót. Te élő, nagy, örök, sziveket nemesítő szeretet, Isten lelkének reánk szállott égi szépsége, csak te sugalsz ilyen bájos, szép gondolatot. S mennyire vigasztaló s felemelő, hogy a felnőttek, a mindkét nembeli ifjuság hazafias lelkessége mellett ime, bizonyára nemcsak a toborzó-utcai kis babuska szívében, hanem sok édes magyar leányka s fiúcska szívében — habár öntudatlanul is — kinyílik a hazaszeretet illatos, kedves virága, az ideai májusnak szép, tiszta gyöngyvirága. (gl.)

— **A vármegyéről.** Vonatkozó miniszeri rendelet a vármegyék alispánjait felhatalmazza, hogy a vármegye képviselőtársaságában és nevében hadikölcsönt jegyezzenek. Dr. Véghegyi Kálmán vármegyénk alispánja e felhatalmazás jogával s az utólagos bejelentés kötelezettségével a második hadikölcsönre vármegyei alapokból 100 ezer koronát jegyezt. Tízzer korona a gyámpénztári alapból, kilencvenezer korona pedig más alapok felesleges s takarékokban elhelyezett pénzkészletéből került ki. Az első jegyzésben vármegyénk 150 ezer koronával vett részt. Alispánunk, amint a hadikölcsönjegyzésre vonatkozó rendeletet a belügyminisztériumtól megkapta, azonnal intézkedett, hogy a jegyzésben a vármegye közönsége is hazafias buzgalommal s mennél nagyobb összeg jegyzésével vegyen részt. Felhívta ugyanis a járási főszolgabírákat s a két város polgármestereit, hogy közsegiükben, illetve városaikban a kölcsönjegyzés közgazdasági hasznáról s hazafias érdeméről a lakosságot, különösen a most jól pénzelő s vagyonos földműves polgárságot meggyőzni s a jegyzésre megnyerni igyekezzenek. Intézkedett, hogy a vármegyei községek is, ha az első jegyzés után megfelelő alapok maradtak, részt vegyenek a kölcsönjegyzésben.

— **Szigorlat.** Dr. Luttor Ferenc theol. tanár, pápai tb. káplán, a bécsi tudományegyetemen szerzett hittudori diplomájának nosztrifikálása miatt megkívánt szigorlatot az egyházjogból a budapesti tudományegyetemen sikeresen letette. Gratulálunk!

— **Beiratások a helybeli kath. főgimnáziumban.** A veszprémi kath. főgimnáziumban az 1915/16. tanévre érvényes beiratások f. évi május hó 20. és 21-én fognak lefolyni, és pedig mind-egyik osztályban közvetlenül az utolsó osztályvizsgálat után. Így a II—V. osztályba május hó 20-án, a VI—VIII. osztályba pedig május hó 21-én lehet beiratkozni. A beiratkozáshoz más nem szükséges, mint a felvételi díj (9 kor.) lefizetése. Ezen intézkedés mellett érintetlenül megmarad az I-ső osztályba lépő tanulóknak eddig is szokásban volt tanévvégi (jun. 30. és jul. 1.) felvétele, valamint a szeptember elején tartandó szokott rendes beiratás is. Ez utóbbi alkalommal azonban egyes osztályokba már csak annyi tanuló vétetik fel, amennyit a májusi felvételeken beirt tanulók létszámán felül a törvényes rendelkezés megenged. A május 20. és 21-iki felvétel érvényes marad azokra a tanulóakra is, akik az évvégi érdemsorozat szerint, vagy a jövő tanév elején tartandó javítóvizsgálatok eredménye alapján osztályismétlésre utasítottak. A nagy szüneti folyamán (aug. 31-ig) bejelentett és kellőleg megokolt kimaradás esetén a tanuló a 10155. sz. miniszeri rendelettel engedélyezett felvételi díjakat a befizetési nyugta ellenében visszakaphatja. A főgimnázium igazgatója.

— **A közigazgatási bizottságból.** Veszprémvármegye közigazgatási bizottsága máj. 10-én tartotta rendes havi gyűlését. Az előterjesztések sorában jó hatást tett a bejelentés, hogy az adófizetés az egész vármegye területén rendes folyamatban van s általában az első évnegyedi befizetés túlhaladja a tavalyi hasonló időszaki befizetéseket. Kassa város átirata alapján a közig. bizottság egy fontos gazdasági kérdéssel foglalkozott. A kormány u. is eltiltotta, hogy a gazdák a terményt előre eladják. Azonban közismert dolog, hogy ilyen tájban kisebb-nagyobb *előleg* a termés mindenkor jólesett kiszáradnak, földesúrnak. Most tehát ettől elesnek. Az említett átirat alapján vármegyénk is feliratban kéri meg a kormányt, hogy a rászoruló gazdákat megfelelő módon s jutányos kamat mellett — szükség esetében — előleghez juttassa. (Az országgyűlési tárgyalásokból ismeretes, hogy a kormány ezt meg is ígérte.)

— **Katonai kitüntetés.** Ófelsége a király nagyváradi Istvánffy Miklós 31. honvédszázadvezredbeli alezredesnek és jeszenice Jankovich László 7. honvédszázadvezredbeli alezredesnek, az 1. népfőlkéző huszárosztály parancsnokának az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül a hadi díszítményes 3. osztály katonai érdemkeresztet adományozta és elrendelte hogy ugyanezzel alhalomból Pallaghy Dező úgyanezen vezredbeli őrnagynak és Vajda Sándor 7. honvédtüzérezredbeli tartalékosnak a legfelsőbb dicséző elismerés tudtul adassék.

— **A város hadikölcsönre.** Veszprém város az első hadikölcsönnél 75 ezer koronát jegyezt. A második hadikölcsönt se hagyja jegyzés nélkül, annyi bizonyos. Az összegzet majd a képviselő-testületi közgyűlés állapítja meg. A polgármester másutt közölte felhívásában a polgárokat is buzdítja kölcsönjegyzésre.

— **Katonai kinevezések.** Ófelsége a király a 31. honvédszázadvezredben Parragh Gyula, Parragh Jenő és Kemény Alajos főhadnagyokat századosá, Zucker Károly hadnagyot főhadnaggyá; — a háború tartamára tenyegesített lisztek csoportjában dr. Fuchs Antal, Pollácsék Zoltán, Székely Lajos, Pulay Lajos, Medvei Lajos, dr. Mészner Tivadar, Szimán Lajos, Haber Jenő, Kovács Károly, Fái Géza és Fabritzky Nándor hadnagyokat főhadnaggyokká; — a népfőlkézőnél Puhár János, Pick Rikárd, Novotny Henrik, dr. Falussy István, Milch József Braun Vilmos, Lonkay Zsigmond, nemes Balassa József, dr. Pető Béla és dr. Erdős János hadnagyokat főhadnaggyokká, Horváth József, Rédey István, Tóth István, Bedei István, Kéri János, Schell János, Steiner Elemér tiszthelyetteseket hadnaggyokká; — a 7-ik honvédtüzérezredben Saxer Oszkár, Vörös János, Kesző László, Danilovics János, Molnár István, Opper Imre, Zlinszky Vidor, Denk Agoston, Phlegs

Szigrid hadnagyokat főhadnaggyokká, Németh Mihály és Szabó Benédek tiszthelyetteseket hadnaggyokká; — a gazdasági lisztek között Kiszl János főhadnaggyot századosá kinevezte. — Ince Kálmán veszprémi gyógyszerész, a fehértemplomi Reserv-Spítal vezetője a májusi katonai rangosztáskor főhadnaggyá lépett elő.

— **Kitüntetés.** Ófelsége a király, ő cs. k. fensége Ferenc Szalvátor főherceg a vörös-kereszt egyesületek védnökhelyettese által dr. Langh Lajos körörvosnak Veszprémvársányban, aki a varsányi, lázi és giczi kórházakat látja el orvosi felügyelettel, a vörös-kereszt körül szerzett érdemeiért a II. oszt. *diszjelvényt* legkegyelmesebben díjmentesen adományozta.

— **Felhívás a város közönségéhez!** Dr. Komjáthy László polgármester a következő felhívásban buzdítja Veszprém közönségét, hogy hadikölcsönt jegyezzen: Nemzeti létünkért s önállóságunkért szövetségeseinkkel együtt folytatott nagy küzdelemben az ország kormányja ismét a nemzethez fordul és a haza megvédésének költségeihez a nemzet áldozatkészségét kéri. A kormány kibocsájtotta a második hadikölcsönre vonatkozó aláírási felhívást. E felhívás és a kibocsátás feltételei azt mutatják, hogy ha áldozatkészségnek nevezik is a második hadikölcsönre való jegyzést, a jegyzés tulajdonképpen elsőrendű gazdasági befektetés; a második hadikölcsön kötvényei éppen olyan jó, kitűnően kamatozó tőkebefektetés képeznek, mint az első kölcsön kötvényei, melynek, szelvényeit ép most fizetik az ország ezernyi nyilvános penztáránál. Bizom a város közönségének hazafias kötelességérzetében, honfű belátásában és a győzelmes jövő érdekében hazafias lélekkel ajánlom komoly figyelmébe a második magyar hadikölcsönre való minél tömegesebb és nagyobb mérvű jegyzést. Jegyezzen mindenki minél többet az új magyar hadikölcsönből. Minden jegyzés egy biztos lépés a győzelmes vég felé. Az aláírási feltételeit minden pénztintézés és minden közhatalóság szívesen közli.

— **Liszt.** A város részére kiutalt gabona szállítása már megkezdődött. Egy része már raktárban van s remélhető, hogy fennakadás nem lesz. A városi hatóság mindent elkövet, hogy a liszt minőségileg is javuljon. A javulásnak bizonyos mérvé már most is észrevehető. A szegényebb néposztályban panasz hangzik, hogy a részükre kiutalt lisztmennyiség nem elég. A városnak nincs módjában, hogy a kormány rendeletben megállapított arányt túllépje. A kenyérliszt megállapított mennyisége azonban indokolt esetben emelhető. Vasutasok s oly munkások, akik a családi otthontól távol dolgoznak s ételmüket magukkal viszik, tapasztalat szerint több kenyeret fogyasztanak, mintha otthon munkálkodnának. Ha az ily egyének a megállapított mennyiségnél több kenyérlisztet óhajtának, forduljanak a városi hatósághoz. Kérelmük annál inkább is teljesíthető lesz, mert kenyérlisztletményükről a fogyasztók közül sokan lemondtak.

— **Sikert ígérő akcióról adhatunk hírt.** A helybeli államépítészeti hivatal szerény anyagi eszközökkel minden fevékenységét arra fordítja, hogy az elmúlt télen erősen megrongált utakat fokozatosan kőalappal lássa el. Így a múlt évben a kocsiforgalomra veszélyes fahidaknál elért megtakarításból nagy mennyiségű követ és kavicsot szállított Békés községtől a mezőlaki vasúti állomásig. Most pedig alkalmas időben megieghető nagy munkaerővel rakja le a szilárd utatpott, hogy minél előbb lehessen az erre szétterített kavicsot gőzhengerrel simára hengereini s az utat rendeltetésének átadni.

— **Nincs hajnalban villany.** A kávéházak szünőrája után, éjjeli 1/3 órakor a villanyáramot a telep kikapcsolja. Nem akarják a gépeket túlterhelni, mert bizony gyengék, betegesek. A hatóság ezzel szemben azt kötötte ki, hogy a telep délután korábban bocsása szabadon az áramot, hogy a motortulajdonosok legalább a délutáni órákban pótolhassák a nappali áram hiányában előálló munkahiányt.

— **A veszprémi mezőgazdaság érdekében.** Dr. Komjáthy László polgármester a mezőgazdasági munkálatok akadálytalan végzése ügyében értekezletet hívott össze. Az értekezleten Schmid Lajos püspöki s Schreiner János káptalani jószágkormányozás is részt vettek. A bizottság beható tanulmányozás után arra a megállapodásra jutott, hogy a bevonult gazdák munkaerőjét 100—120 orosz fogollyal pótolják. A foglyokat illetékes helyen a polgármester kérelmezi a város részére s ő engedi

át a gazdáknak mezőgazdasági munkára. Ez lesz az első feladatuk. A munkát nem csoportokra osztva, hanem együtt, egész erővel végzik s így pl. az aratásnál sorra veszik a dűlőket, illetve a dűlőben azoknak a gazdáknak földjét, akiknél a munkaerő hiányzik. A munkadíj alig említhető összegbe kerül. Ha a foglyoknak a mezőgazdaságban nem akad dolguk, akkor közmunkát végeznek. Felhasználják őket erdővágásra s a Nagytó vizének lecsapolására. A bizottság megbizta a polgármestert, hogy az előzetes eljárást indítsa meg.

— **Leccapolják a Nagytót.** A temetőhegyi Nagytó vize, kipárolgása miatt sok panasz hangzik el közegészségügyi szempontból. A hatóságnak az a szándéka, hogy leccapolja. A vizet a Csererdőbe vezetik, ahol az erdőnek javára válik. A gazdáknak ez a terv ellenszenves. Azzal indokolják álláspontjukat, hogy szarvasmarháiknak s sertéseiknek ez a tó az itatója. A hatóság ezt mérlegeli is s nem is maradnak az állatok itató nélkül, sőt jobb, egészségesebb vizet kapnak. A város u. is ugyanarra a tájra kivezeteti a vizet s nagy cementvályu felállításával pótolja a Nagytó hiányát. A tó helyét befásítják. Hogy a tó vize nem egészen kifogástalan, bizonyítja az is, hogy a városi orvos már évek óta nem engedte meg, hogy télen a vendéglősök s hentesek jeget hordhassanak belőle.

— **Szobormegáldás.** Május hó 9-én áldotta meg Szántó László ker. esperes a holládi hívek által az ottani iskola helyiségben felállított lourdesi Mária szobrot, mely alkalommal a nagyszámú hallgatókhoz intézett aktuális vonatkozású megható beszédben fejtegette a magyar hívőnép Mária-kultuszát s e kultusz áldásait a hazá megpróbáltatásának napjaiban! Az emelkedett szellemű szt. beszéd láthatólag mély benyomást tett a lelkekre.

— **Nemesi előnév.** Mai számunk anyakönyvi rovatában három nevet találunk az elhaltak sorában. Egy családból valók: Veszprém város polgárainak nagy családjából. S ez tette őket közel rokonokká, meg szép nemesi előnévük: „hósi halált halt Pittman Nándor, hósi halált halt Nagy István, hósi halált halt Kéz József“. Nincs ennél ma szebb predikátum: hósi halált halt! Gyönyörű gondolat volt, hogy a harctéren elesetteket így örökölték meg. Azért vettük ki mi is e három derék veszprémi hős nevével a szürke statisztika rovatából, hogy tiszteletet adjunk nekik érdemük szerint, mert „tiszteljük a közkatonákat!“

— **Olcsobb a tej.** Olcsóbb, mert több van. A nagyobb kínálat persze az árat is alább szállítja. A tejesek most már felkeresik a piacot s a 32—40 filléres önkényes ár egyszerű-máskor már 20 fillérré is lecsökkent, de a fogyasztók tudják, hogy a piacon az ár olcsóbbodott s ott keresik fel a tejet. Így persze a tejesek is oda csoportosulnak, ahol eladhatnak.

— **Nincs inség.** Veszprémben, mint a városi hatóság állítja, alig van egy-két szegényháza való öreg ember és nő, akit a város élelmezett. Inségről tehát hála Isten ez ideig nincs szó. A város által gyűjtött és kezelt hadisegély is megmarad egy szebb hivatásra, a hadiárva menedékhelye számára. Az állami hadisegély, bár csökkentették, úgy látszik mégis távol tartja a nagyobb szükségét.

— **Behívott segédszemélyzet.** A városi hivatalnokok közül a behívottak helyét segédszemélyzettel töltötték be. Most ez utóbbiakból is behívtak nyolc hivatalnokot. A tanács ezek helyére is helyetteseket állított, de míg a kellő gyakorlatot megszerzik, az ügyek elintézésének gyorsabb tempója bizony némi korlátozást szenved.

— **Hadikölcsön.** Somogyvármegye, mint olvassuk, az első 300 ezer korona jegyzéshez a második kölcsönre 200 ezer koronát jegyez zárolt kötvényekben.

— **Utcarendezés.** Az Óvári-utca vízfelfolyójának rendezése is megkezdődik. A víztömeget az ördögárokba vezetik, nehogy ismét házat romboljon, mint múlt nyáron a Gyökeres-udvarban. Ugyanakkor a színház előtt levő teret is rendezik s az ipariskola szomszédságából s udvarából eltávolítják a városi istállóknak árván meredező csucskáit. Ezen a részen, a volt polgármesteri lakás s a tűzoltóház szögében jókora üres hely van. Szép lenne, ha ez is belekérülne a rendezés tervébe s olyféle kis kertcskét csinálnának belőle, mint aminő a főispánlakás s a pénzügyi palota szögletében van. Sőt az is csak emelné ezt a helyet, ha a városház mellett végig haladó aszfaltos gyalogjáró a kis kert előtt ívalakban elhaladna s a tűzoltóház tornya előtt végig vezetne egész a

Virág Benedek-utcaig. Átellenben pedig az irtalmas növények ovodájától kezdődnek egy másik aszfaltos gyalogjáró s a városi istálló sarkától az ipariskola elé szintén ívalakban kanyarodna s vezetne a rendőrségig.

— **A háború költészete.** Az országos hadsegélyező-bizottság felkérésre kiadta Gyóni (Áchim) Géza verseit bővített kiadásban. A költő verseit a przemysli várbán írta s egy kis kötetet már a várbán elterjedt tízezer példányban a háború árvái javára. Az előbbi kötetet Rákosi Jenő előszava vezeti be, aki nagy elismeréssel ír az eddig ismeretlen költőről. Abban a pillanatban bocsájtotta közzé e kötetet a játékonyságot gyakorló országos bizottság, amikor „a költő is utra kéi az elesett várból és még nem tudni hová: az örökkévalóságba-e, vagy az orosz fogságba“. Ha fogságba jutott a költő, mondja a kötet előszava, akkor „a fogság után jöjjön számára a szabadság, a honatalanság után a hazá, a gyász után a fény, a bánat és ismeretlenség után a dicsőség és az életen való új öröm“. A verskötet tiszta jövődelmet a kiadó bizottság hadsegélyezési célra szánja. Hogy melyik célra s mily mérvben jusson a játékonysági összeg, annak döntését a hadsegélyező-bizottság a szerző részére tartja fenn. A kötet ára 1 korona. A háborúban született szép verses kötetet úgy a versek szépsége, mint hazafias célja miatt is ajánljuk olvasóink figyelmébe.

— **Az utcák tisztasága.** Múlt számunkban felszólaltunk az utcák papírszemete s porozó sörpése ellen. Ezért-e, másért-e, a héten nagyobb tisztaságot észleltünk. A főbb utcákat rendszeresen s elég bőségesen öntözték s öntözés után söpörték. A folyókák s utcák zöld pázsitját is irtották a városgazda felügyelete mellett. Megláttuk ezt a helyes dolgot is, aminthogy meglátjuk a mulasztást is. Reméljük, hogy a mellékutakban is történik ily intézkedés. Ott is adófizetők laknak, akiknek jól esik egy kevés városi tisztasági figyelem.

— **Szép adomány.** Reischl Venczel, keszthelyi nagybirtokos és a Hévíz-fürdőtelep bérője a közelmúltban ünnepelte aranylakodalmát. Ezt a szép évfordulót nemcsak cselekedetei tette meg szebbé és emlékezetesebbé. Öt ezer koronát adott ugyanis egy menhely javára, melyet Keszthely város a saját fiaival közöl ebben a háborúban rokkanttá váltak javára szándékozik építtetni. A város előjárósága halás köszönettel adozott a szép adománnyért.

— **Államsegély.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a pápai iparos- és kereskedőtanonc iskola számára 5000 korona államsegélyt utalt ki.

— **Fizetési előléptetés.** Nagy Vilma borszörcsöki róm. kath. tanítónő előlépett a magasabb fizetési osztályba. Zsoldos Teréz városi öltő alapítványi urnó államsegélyét felemelték.

— **Jutalomdíjak iparostanoncok számára.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter elhatározta, hogy az iparostanoncok szakzerű kiképzésének fokozására egyes iparostanonc-iskolák számára jutalomdíjat adományoz a jó magaviseletű és szorgalmas iparostanoncok jutalmazására. Egyházmegyénk területén a barcsi, nagyatádi, zirci, keszthelyi, sümegi iparostanonciskoláknál egy-egy tanuló, a kaposvári és pápai iparostanonc-iskoláknál pedig két-két tanuló számára állapított meg jutalomdíjat.

— **Állami tisztviselők gyűlése.** Gróf Battyhány Tivadar elnöke alatt múlt vasárnap tartotta meg gyűlését az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete. Az elnök megnyitójában ismertette az egyesület elmúlt évének munkásságát. A háború előtti időben, amikor a kormány betervezte a politikai közigazgatás reformjára vonatkozó javaslatát, az egyesület megragadta az alkalmat, hogy a magyar állam alkalmazottjainak összessége számára követelje a szolgálati pragmatikát, mely nemcsak jogainak, de kötelességeinek is törvénybefoglalója lenne. Sajnos, a magyar állami tisztviselők és alkalmazottak még mindig a jogtalanság állapotában vannak, jogaik és kötelességeik még mindig szabályozatlanok. Pedig a német szövetséges példa is mutatja, hogy a jogokkal felruházott, törvényes jogainak és kötelességeinek tudatában lévő tisztviselői kar mire képes első sorban az állam és a szolgálat javára. Amint a béke áldáshozó korszaka visszatér, az egyesület fel fogja venni az elejtett fonatot igazságainak kiküzdéséért. A háború által teremtett helyzetben ismétetlen szorgalmazták a kormánytól a drágasági pótlékok legalább a családos és kisebb tisztviselők számára, akik a mai nagy drágaságot képtelenek

kibírni. Bár ma még eredmény nincs, az egyesület nem lankad és bizik a kormány jobb belátásában. Majd elhatározták, hogy tiltakoznak a székesfevárosi azon terve ellen, mely a házi kenyérszűst lehetővé teszi s a pékek számára monopolizálja. Móczár Elemér indítványára fehérvák a kormány figyelmét a nem nyugdíjképes állami alkalmazottak özvegyeire és árvaire, és a háború alatt rokkanttá vált nem nyugdíjképes állami alkalmazottakra. Dr. Bíró Benedek titkár a jelentéseket terjesztette elő.

— **Hasznos gyógyszer.** Az északi harctéren történt, hogy az oroszok egyik falu patikáját tönkretették, gyógyszereit pedig ellopták. Reggel öreg népfelkelők „beteget“ jelentettek. A betegek persze önnön maguk valának. Egyik köhögött, másiknak a melle sípolt, legtöbbnek pedig a gyomra fájt. Az orvosnak már majd puhára főtt a feje, hogy mit is csináljon gyógyszer nélkül. Kiszegítette a bajból egy szantiszkaplár. Behozott a gyöngédkedőbe egy üveg rumot s minden betegnek adott egy pohárkával. Az orvosság pompásan bevált. A páciensek meg voltak elégedve. Az orvos pedig gratulált s a százados dicséretet szavazott az ügyes kezelőnek. Az orvosság azonban nemcsak hatályos, hanem „ragályos“ is lett. Másnap ugyanis majdnem a félszázad maradt jelentett. Az orvos s a százados azonban bizottságilag megállapították a körtünetet s a hasznos orvosság adagolását megtiltották.

— **Aprópénz.** Általános a panasz az aprópénzhiány miatt. Az a hír járja, hogy a falusi nép gyűjti össze s velük együtt a kereskedők, kormároások, szatócsok. A pénzügyminiszter nyilatkozata után az a felvilágosítás röppent széjjel, hogy bőségesen elegendő aprópénzünk van s hogy a pénz elrejtésére semmi ok sincs. A kormóci pénzverő a háború kitörése óta teljes munkaerő felhasználásával dolgozik és havonta két millió drb. 1 koronát és 1-5—2 millió drb. 2 fillérest állít elő és bocsát forgalomba. Ezenkívül a minap jelent meg a hivatalos lapban a kormány rendelete az új 10 filléreséről. E szerint Ausztria-Magyarországon 20 millió korona értékben fognak új 10 fillérest verni, amiből Magyarországra a kvóta szerint 6 millió korona értékű 10 filléres, vagyis 60 millió pénzdarab jut. Ezt a mennyiséget abban a mértékben, ahogy a pénzverő előállítja, azonnal a forgalomnak adják át.

— **Játékonysági házi-perselyek.** A Hadsegélyező Hivatal házi családi-perselyeket hozott forgalomba, hogy módot nyújtson mindenkinek hazafias kötelessége teljesítésére. E kis perselyek tartalmát a háborúban elesett hősök özvegyeinek és árvaiknak, valamint a rokkanttá lett katonáink támogatására fordítják. Ha mindenki bedobja fölösleges filléreit e családi perselyekbe, hozzájárul a hadsegélyezés nagy és magasztos feladatának megvalósításához. Minden filléres szükség van! A családi gyűjtőperselyeket a Hadsegélyező Hivatalnak a Kossuth, Lajos-utca 20. szám alatt lévő „persely-osztály“ban lehet beszerezni 40 fillérért, a vidéki megrendelésre ugyanott posta útján intézik el. Hangoztatnunk kell, hogy e perselyeket csak a családi otthonokban szabad gyűjtésre használni, ezekkel a nyilvánosság körében való gyűjtés a legszigorubbban tilos. A megtelt perselyeket a Kossuth Lajos-utcai persely-osztályban, vagy a hivatal gyűjtő-osztályában (képviselethez épülete) veszik át ideiglenes elismervény ellenében; később egy bizottság bontja föl a beszolgáltatott perselyeket. A befolyt összegek a gyűjtőknek hivatalosan fognak nyugtáztatni. A megtelt persely helyébe kívánatra díjmentesen új perselyt küldenek. A családi gyűjtőperselyek iránt már eddig is megnyilvánult széleskörű érdeklődésből ítélve, nem fog akadni magyar család, amely ne szerezne be a legszebb játékonysági célt szolgáló perselyeket. Különösen az ifjúság, a lelkes magyar gyermek-sereg munkálkodik azért, hogy minden persely színültig megteljen.

— **A népfelkelésnek eddigi behívása.** A népfelkelésnek fegyveres szolgálatra való eddigi behívásának sorrendje: A július 31-iki általános mozgósítással behívták az egész kiszolgált népfelkelést. Szeptemberben kezdődött a nem szolgált népfelkelés behívása. 1914. szeptember 17-én az 1894., 1893. és 1892-es évfolyamoké, vagyis a most 21., 22. és 23. éveseké, 1914. október 24-én az 1878-tól 1890-ig terjedő évfolyamokat hívták be, vagyis azokat, akik 1914-ben 24-től 36 évesek voltak, illetőleg 20 évesek. Egyidejűleg behívták az 1891-es évfolyamot, az 1914-ben 23. most 24 éveseket, akik a békeidőben a három sorozáson alkalmatlanoknak találtak. Március 4-én végül behívták az 1873-tól 1877-ig terjedő évfolyamokat, a 38-tól 42 éveseket is.

— **Minden föld be van vetve.** Városunk határában a munkászék hiánya dacára is elég korán elkészültek a gazdák a tavaszi munkákkal. Illetékes helyen hallottuk, hogy a bevett föld területe a tavalyihoz képest nem kevesbedett s a terméskilátás határukban is kecsegtető.

— **Adófizetés iránti hirdetmény.** A városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat, az adózókat, akik a községi adókönyvben előírt és az 1909. évi XI. t.-c. 26. §-a értelmében esedékes adótartozásukat a hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül, vagyis a hó 24-ig a városi pénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indítatni. Amíg a folyó évi adókövetés be nem fejeztetik, a befizetés a múlt évi előírás arányában teljesítendő.

— **Uj adó.** A háborús költségek nagy terhet rónak a városokra. Ha meg is térül a kiadások egyrésze s ha az élelmezés házikézelésén marad is valamelyes haszon, azért még a maga zsebéből is van fedezni való. Több város megragadta tehát az adózásnak egy újabb nemét, amelyet a városok gyűlésén vetettek fel. Ez a kártya- és vigalmi-adó. Már a szomszéd Szekesfehérvárott is bevezették. Valamit nálunk is hozna a konyhára. Próbáljuk meg.

— **A rézgálic szétosztása.** A földművelésügyi miniszter tudvalevően rekviráltnak jelentette ki mindazt a rézgálickészletet, amelyet április 29-ig a gazdáknak még nem adtak el. A rekvirált készleteket május 5-ig kellett bejelenteni az alispánokhoz, illetőleg törvényhatósági joggal főúrházott városokban a polgármesterhez. Minthogy a bejelentés elmulasztása büntetést von maga után, azok, akik azt eddig elmulasztották, most már közvetlenül a földművelésügyi miniszterhez tegyék meg táviratilag a bejelentést. A rekvirált rézgálicot a földművelésügyi miniszter azzal a száz vaggon rézgáliccal együtt, amelyet a múlt hóban Németországból vásárolt meg, a törvényhatóságok útján fogja a szőlőbirtokosoknak kiosztani. A kiosztás iránti intézkedés folyamatban van. A rendelkezésre álló készletből azonban a törvényhatóságok által bejelentett összes szükséglet nem lesz kielégíthető, hanem a kész rézgálicmennyiség jelentékeny redukálására lesz szükség. A törvényhatóságoknak tehát oda kell törekedniük, hogy a rendelkezésükre bocsátott rézgálicból mindenki arányosan részesüljön. A törvényhatóságokkal egy-két nap alatt közölni fogja a miniszter, hogy mennyit fognak kapni. A kiknek tehát rézgálicra van szükségük, forduljanak az alispánhoz, illetőleg a polgármesterhez.

— **Kabaré a színházban.** Jövő héten kedd és szerdán (május 18 és 19-ikén) a budapesti színházak tagjaiból alakult „Sláger színpad” fog vendég szerepelt a színházunkban. A társaságot Donáth Lajos az ismert nevű zeneszerző toborozta össze, aki tizevén át volt a Magyar Színház első karmestere, az utóbbi nyolc évben pedig Németország és Oroszország legnagyobb színházaiban mint kiváló dirigens, tette magát, ismertté. Az ő józisége és szakértelme garancia ugy a közreműködők, mint a műsor kiválóságáért. Ugyanezen estén a Connan Doyle ciklus 3-ik része Dr. Mors a Sátán kutyájának folytatása bemutatásra kerül. Résztelésebben a színpadokról értesül a nagy közönség. Mindennap új műsor, egy szintén a Sátán kutyájának folytatása is csak egy nap lesz műsoron.

— **A lisztárak leszállítása Németországban.** Berlinben a hadi gabonaforgalmi társaság május 15-től kezdve a rozslisztet 25 márkával, a buzalisztet 50 márkával tonnánként. Ez m. mászánként a rozsnál közel 3:40, a buzánál 6:80 K-t jelent. A buzaliszt árának leszállítása azért történik nagyobb mértékben, hogy a kevésbé tehető lakosoknak is olcsóbbá tegyék aránylag bőségesen rendelkezésre álló buzalisztet.

— **Agrárhitel.** A kormány azon remeletével, hogy a lábonálló termés adás-vételét eltiltotta, sőt a már létrejött ügyleteket nullifikálta, a közönségnek és az ország emínsen érdekének engedve kivonta a spekuláció üzérkedési köréből a jövő évi termést. Ehhez azonban szükséges egy második intézkedés is, amely az elővételek megtöltésére által előgásozott agrárhitel-forrás helyetti egy másikat nyit meg. A képviselőházban a miniszterelnök egy felszólalás kapcsán nyilatkozott erről a kérdéssel. Nevezetesen kijelentette, hogy a kormány igen rövid időn belül szakértekből álló tanácskozást fog összehívni a jövő évi termés értékesítése és fogyasztásának szabályozása tár-

gyában és ennek az értekezletnek módja lesz megállapítani azt is, hogy milyen rendkívüli előleg-hitelben részesítsék a termelőközönséget. Erre csak azt kívánjuk még megjegyezni, hogy az intézkedésnek gyorsan kell történnie és nem szabad szűkebbül lennie.

— **A tábori posta forgalma.** Most készült el a hivatalos statisztika a tábori posta forgalmáról. Egyetlen nap 1.044.849 darab levelezőlapot és 396.945 levelet, 60.702 újságot és 324.532 mintaküldeményt adtak fel a háborúban levő magyar katonáknak. A pénzeslevelek száma 8617 darab volt, mint meglehetősen a szeretetnek és gondoskodásnak, melyet az otthonmaradtak a táborban levők iránt viseltek. A tábori postai utalványozást a mozgó csapatok tábori postái közvetítik. Decemberben 19.658 pénzesutalványt, 2.742.611 koronára értékben adtak fel. Januárban az utalványok száma 82.469 volt, 10.722.256 koronára értékben. Februárban ez 99.618-ra, 11.022.854 koronára értékre, márciusban 135.917 utalványra 13.643.932 koronára értékre emelkedett. A csomagszállításról egészen pontos statisztikai adatok nincsenek. Októberben 700.000 csomag, a karácsonyi ünnepek alkalmával 2.500.000 darab csomagot adtak fel a katonák címére. A legutóbbi hónapok forgalma átlag felmüllő csomagra tehető.

A háború krónikája.

Május 9. Vezérkarunk jelentése szerint a május 2-ika óta elfogott oroszok száma elérte már a 70.000-et. A lupkovi szorosról kelet felé álló csapataink is támadásba mentek át és elfoglalták a határhegygerincet. Magyar földön már nincs ellenség. Nyugat-Galiciából előrenyomuló seregeink ma eljutottak Krosznóig. A német vezérkar közli, hogy a német csapatok tegnap elfoglalták Libau orosz kikötővárosát. A támadást a német flotta a tenger felől való bombázással támogatta.

A német parti ütegek tegnap Zeebrügge előtt elsüllyesztették a Maori angol torpedóuzót. Libaut a német hadihajók bombázták. A Lusitania elsüllyesztése óriás feltűnést kelt.

Május 10. A vert orosz seregek mindenütt visszavonulnak. A győzelmes szövetséges hadseregek üldözik a menekülő oroszokat. Az uszoki szorosról keletre, a délkelet-galíciai arcvonalon heves harcban visszakergetjük az ellenséget. Ottyiniától eszakkeltre harc folyik. Csapataink elfoglalták a zaleszcykii hídfőt, az oroszokat a Dnyeszteren túl üldözték és 3500 embert elfogtak. A németek Libauban nagy hadiszerraktárat foglaltak el. A Nyemen és a Pilice mentén nagy sikerrel harcolnak vitez szövetségeseink.

A német csapatok Ypern ellen való támadásukban egyre előbbre jutnak. Elfoglalták immár az Ypern vidékén keleten uralkodó fontos magassági állásokat. Az angolokat e támadás folyamán nagy veszteség éri. A franciák több támadása meghiúsult a franciák súlyos veszteségével.

Május 11. A vert orosz 3-ik hadsereg földzése sikeresen tovább folyik. Csapataink egyre messzebbre jutnak. A 3. hadsereg eddig foglyokban több mint 100.000 embert vesztett. Sebesültekkel és halottakkal a veszteség legalább 150.000 ember. Eddig 60 ágyút és 200 gépfegyvert számoltunk meg a zsákmányból.

A németek előbbrehaladtak Nieuport felé és Ypern körül. Angolok és franciák nagy támadást kezdtek a németeknek Lille-től délnyugatra kezdődő hadállásai ellen, de nagy veszteségekkel csaknem mindenütt visszaverettek. Csak egy helyen sikerült néhány elől eső német vonalat elfoglalniok. Itt folyik a német ellentámadás.

Május 12. Az orosz harctérről ma érkezett hivatalos jelentések örvendetes eseményekről számolnak be. Mi mindenütt előre haladunk és az oroszok mindenütt gyorsan visszavonulnak. A „lehető leggyorsabban kiüritik” most már a Nida-arcvonalat is. Az üldözést mindenütt folytatjuk. Ahol az orosz ellentámadást kísérel meg, ott súlyos veszteségével visszaverjük és tovább kergetjük. Elővédeink Dwerniknél átépték a Szan folyót. Most már vereséget szenvedett a 8-ik hadsereg tetemes része is. A foglyok egyre több, a zsákmány egyre gyarapszik.

A német-francia harctéren állandó kudarc kíséri a franciákat és az angoliokat. Ypern felé egyre közelednek a németek. Messzebb a déli harctereken a németek több francia támadást visszavertek. A németek egyre sok foglyot ejtenek és sok lövészeret zsákmányolnak.

Május 13. A mai hivatalos jelentés szerint

az orosz 3. és 8. hadsereg veresége napról-napra súlyosabb lesz. A vert seregek főbomlott oszlopokban menekülnek kelet felé. Győzelmes csapataink átépték a Vyszlokát és elfoglalták Rzesovot, Dinovot, Szanokot és Liskót. Az uszoki szorosról keletre is lámadjuk az oroszokat, akik Turka körül visszavonulóban vannak. Höfer bejelenté, hogy nagy orosz haderő előretörése következtében Zaleszcykit kiüritették. Szövetségeseink a Bzura mentén megsemmisített egy orosz zászlóaljat. A német jelentés szerint a Kárpátok és a Visztula közt végig súlyos veszteség éri az üldözött oroszokat.

A németek egyre közelebb jutnak Ypernhez. Dünkirchent újra bombázták a németek. A franciáknak több helyen megkísérelt támadása csufos kudarcot vallott. Arrasz vidékén igen súlyos veszteség érte a visszavert franciákat.

Május 14. Az orosz vereség nagysága 143.500 fogoly, 100 ágyú és 350 géppuska. Höfer altábornagy jelentése a 3. és 8. orosz hadsereg megsemmisítéséről számol be. Az ellenség eszeveszeitlen menekül és győztes csapataink gyorsan üldözik a futókat. Az uszoki hágótól keletre Szkole irányában folyik a támadás. Német csapatok elfoglalták Kielcét. Mackensen hadserege Przemysl várához és az alsó Szanhoz közeledik.

Ypern vidékén a németek ismét előbbrehaladtak. A várostól keletre elfoglalták az ellenségnek egyik támaszpontját. A német hivatalos jelentés helyi francia sikerről és több francia támadás visszaveréséről is hírt ad.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. — 24

Az ilyen ünnepélyesen fölvonuló zarándok-csapatot — különösen ha püspök vezet — a lourdesi papság azzal tiszteli meg, hogy bizonyos távolságra eléjük megy, üdvözlő öket és hozzájuk csatlakozva mennek együttesen a barlanghoz, ahova minden zarándok-csapatnak első útja vezetni szokott. Megérkezve a barlanghoz, mint jövetelük főcéljához, mindnyájan letérdelve imádkoznak és énekelnek. Velük jött valamelyik pap, esetleg püspökük előimádkozása mellett elvegyik az előirt ájtatoskodást s utána egyházi szónoklatot hallgatnak. A barlang előtt jobb oldalon van fölállítva a szöszék. Innét szoktak szónokolni ide vezetett hiveiknek a papok. Elképzelhető, hogy hallható itt szónoklat mindegyik európai nép nyelvén. Előfordul, hogy egy és ugyanazon nap 3—4 féle nyelven is hallani szónoklatot. Megesik, hogy az egyik felőrában német szónoklat hangzik a barlang előtti téren, a másikon már valamelyik szláv nyelven szónokolnak. A tárgy mindegyik szónoknál egy és ugyanaz: így egyesültek a közös vallásban a keresztény világ valamennyi népei. Valóban erős egyesítő kapocs ez, erősebb minden más tényezőnél, ami az embereket összehozni és egyesíteni tudja.

A zarándokok itteni tartózkodásuk alatt megszóltak gyónni is, ami külföldieknek a velük jött papság segédkezdésével történik, mert a francia nyelvet nem értők nem fordulhatnak a kegyhely francia papságához. A bazilika alatt elterülő templomban vannak elhelyezve nagyon célszerű elrendezéssel a gyónató-helyek. Célszerűen, mert a templomnak elkülönített helyén vannak ezek, ahova csak a gyónóknak szabad belépniök.

Az sem utolsó gondolat, amit némely püspök, köztük külföldi püspökök is gyakorolnak itt. Ide zarándokolva hiveikkel, magukkal hozzák a főszentelendő papjelölteket is, akiket itt, ezen az emlékeztetés helyen szentelnek föl, így tévén számukra emlékeztetéssé pappá szentelésüket és egyúttal magát Lourdest is mint kegyhelyet egész életükre még fokozottabb kegyeltes emlékeztetés tárgyává.

Minden látogató elviszi innét a maga kedves emlékeit szívébe zárva és lerója vallásos kegyeltesnek adóját benső ájtatoskodással és a szokásos apró külsőségek elvégzésével. Ilyen külsőségek a barlangnál a már említett gyertyagyújtás és ugyancsak virágcsokor- vagy virágkoszorú-fölajánlás a barlangnál. Ez utóbbi is egyik jellegzetes szokás a lourdesi zarándokok részéről. Naponta reggeltől estig a virágok egész tömegét viszik a barlanghoz, hogy elhelyezték azt a barlang bejáratánál a szobor közelében. Ezt a szép szokást követi is mindenki és ha többet nem, pár száz élő virágot ajánl föl a Boldogságos Szűz tiszteletére.

A betegek.

Lourdes látogatói azonban nem mindnyájan vannak abban a helyzetben, hogy az említett módokon hódoljanak a Boldogságos Szűznek. Vannak ezeken és ezeken, akiket keserves szenvedések hoznak ide, itt akarván tőlük megszabadulni. Ezek a szerencsétlenek külön kategóriáját alkotják a lourdesi zárán-dokoknak. Az ilyenek számára külön helyiségekről és külön elbáráról van gondoskodva. Akiken már az emberi tudomány nem segít, akik már csak égi csodától várhatnak segítséget a Boldogságos Szűz közbenjárása által, azok sokszor messze fekvő idegen országokból nagy fáradságmal hozták magukat ide az esetleges gyógyulás reményében. Nagy szeretettel van gondoskodva az ilyenekről, mert ezek valóban rá is szorulnak arra, hogy megkülönböztett szeretettel és gondossággal bánjanak el velük.

Bőven van gondoskodva alkalmas járművekről, melyeken a betegeket szállítják a vasutól a városba és innét a fürdőbe. Az a bővizű forrás ugyanis, mely az első jelenés alkalmával a sziklából kifakadt, most nem szabadon folyó viz többé. Vize föl van fogva és részint a fürdő céljaira, részint ivó- és mosdóvíz-nek van felhasználva csapok közvetítésével.

Lourdesnek egyik nevezetessége ez a forrás és a fürdő. Délelőtt és délután meghatározott órában lehet használni a fürdőt. Néhány fürdőszobából áll az egész, egyszerűen berendezve. Egyik oldalon férfiak, másikon nők számára. Az érdeklődők a fürdőt a fürdés idején kívül megtekinthetik.

Ettől a fürdőtől várja a szerencsétlenek nagy tömege a gyógyulást. A kegyhely keletkezésétől kezdve már igen sokan nyerték vissza egészségüket, akikről az orvosok lemondtak, jelétül annak, hogy rajtuk már semmiféle földi hatalom nem segíthet.

Nem mindennapi szertartások közt történik az itteni fürdés. A betegeket ugyanis a kegyhelyen alkalmazott papok veszik gondozásuk alá. Ők szállítják őket a fürdőbe, ők végzik a fürdés tartama alatt a közönséggel együtt azokat az imákat, melyek erre az alkalomra elő vannak írva.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL.

Az én csillagom. Ámitom magam... nem közölhető. Talán ha többet küldene, talánánk nekünk valót.

IRODALOM.

* Szűz Mária Virágos Kertje. Örvedetes esemény a magyar könyvpiacra, hogy a fenti mű már V-ik kiadásban jelenik meg. Nemcsak nemzetünk hagyományos tisztelete a boldogságos Szűz iránt, hanem e könyv tartalma is oka volt annak, hogy a hívő közönség oly szeretettel fogadta e művet. A bold. Szűz erényeit ismerteti e mű. A szerző — egy tudós és buzgó jezsuita atya — nagy ügyességgel kapcsolja be az üdvös tanításokat a gyakorlati életbe. Az a haszna is meg van e könyvnek, hogy most e háborus időkben sok-sok vigaszt fog nyújtani a szomorkodóknak a fájdalmas Anya erényeinek ismerete és emléke. Szerették volna, ha a nyelvezet kissé magyarosabban üt ki, de reméljük, hogy egy újabb kiadásban a nyelvezet is tisztá magyarsággal fog csengeni. A könyv ára kötve bérmentes küldéssel 1.80 K. Megrendelhető Péter Antal teol. tanárnál Gyulafehérvárt, vagy a Szent Bonaventura könyvnyomdában Kolozsvárt, Karolina-tér 7.

* A Kath. Híterjesztés Lapjai ez évi 3—4-ik március-áprilisi füzeté a következő kiválóan érdekes tartalommal jelent meg: Tartalom: A híterjesztés lassu haladásának főokai. — Apostoli körút Kurdistánban. — A hinduk élete. — Tíz évi apostoli működés Kelet-Kwang-tongban. Az ugandai missió. — Szudán nomádjai. A silluk négerék térítésének első kísérlete. — Az apácák működése Madagaskár szigetén. — Missiói tudósítások. — Katholikus üldözés Mexikóban. — Kegyes adományok. — Képek: Kurd harcosok. — Előindia: Maharok. — Sonntags püspök, Kurdistán apostoli helynöke. — Kina: Mandarin kísérbőjevel. — Előindia: Brahman és parti előkelőségek. — Előindia: Keresztény benzilőnek. — Előindia: Hindu tanító tanítványai. — Előindia: Hindu bálványszobrok. — Előindia: Hindu bálvány. — Afrika: Néger fetések. — Afrika: Tuareg karaván pihenése egy oazison. — Afrika: Harc az erdőben. — Afrika: Néger temetés. — Amerika: Mexikói férfiak. — Amerika: Mexikói népviselet. — Amerika: Mexikó város székesegyháza. — Amerika: Mexikó város Palacio tere. A tanulás és ismeretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 5 korona. Megrendelhető „A Kath. Híterjesztés Lapja” kiadóhivatalában Nagyvárad, Újvárosi plébánia.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. április 30-tól május 11-ig. —

Születés.

Hoffman Károly és Stürzki Anna fia Sándor r. kath. — Őcsi Dezső és Molnár Mária fia Sándor ref. — Farkas Erzsébet fia Imre r. kath. — Bertalan László Zsigmond és Gitling Margit fia László Gyula r. kath. — Vittman János és Hadnagy Ágnes fia Sándor r. kath. — Czeiner János és Benkő Anna fia Sándor róm. kath. — Bauer Mihály és Szabó Erzsébet fia László r. kath.

Halálozás.

Feitser János mészáros r. kath. 63 éves. — Szabó Anna szegényházi tag r. kath. 75 éves. — Árvai Margit r. kath. 4 hónapos. — Rudi Mihály ácsmester r. kath. 74 éves. — A hazáért hősi halált halt Piltman Nándor r. kath. 24 éves. — A hazáért hősi halált halt Kéz József r. kath. 23 éves. — A hazáért hősi halált halt Nagy István r. kath. 23 éves. — Bodai József r. kath. 1 hónapos. — Németh Jánosné Németh Éva szegényházi tag ref. 69 éves. — Ebele Ferenc kőművessegéd r. kath. 61 éves.

Házasság.

Pör István szabósegéd r. kath. és Timár Lidia varrónő ref.

Pápa-Ugodi hitbizományi uradalmak igazgatósága.

Önkényes árverés.

Pápa-ugodi hitbizományi uradalom Pápan az országos Vásár-téren folyó hó 17-én délelőtt 10 órakor önkényes nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek elad

45 drb vörös tarka tehenet,
3 drb vörös tarka tenyész bikát,
23 drb vörös tarka növendékmarhát

minden néven nevezhető felelősség nélkül azon megjegyzéssel, hogy azok becsáron alul nem fognak eladatni.

Pápa-ugodi hitbizományi uradalmak igazgatósága, Pápa.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér, 22. sz. Telefon 49. Telefon-írás

Wellner Gyula

regi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Női ruhavarrásra

vállalkozom öt évi budapesti varrónői gyakorlattal. Elvállalok munkát házhoz híva is, akár helyben, akár vidéken. — Szíves partólást kér özv. Sipos Lászlóné (Veszprém, Harmat-utca 2. szám).

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főgynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal-eseti, szavatossági, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviselő: SÜLY LÁSZLÓ.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé	
Városi állomás	Honvédlaktanya
Röggel 4 ó 24 p	4 ó 29 p
Délelőtt 9 „ 44 „	9 „ 48 „
Délelőtt 4 „ 57 „	5 „ 01 „
Délelőtt 2 „ 06 „	2 „ 11 „

Czellődömök felé	
Városi állomás	Jutas
Délelőtt 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délelőtt 2 „ 47 „	3 „ 36 „

Székesfehérvár felé	
Városi állomás	Jutas
Röggel 4 ó 05 p	4 ó 44 p
Röggel 7 ó 05 p	7 „ 27 „
Délelőtt 4 „ 08 „	4 „ 38 „

Győr felé	
Városi állomás	Jutas
Éjjel 3 ó 05 p	3 ó 38 p
Délelőtt 10 ó 10 p	11 „ — „

Dombóvár felé	
Városi állomás	Jutas
Röggel 7 ó 05 p	7 ó 37 p
Délelőtt 2 „ 47 „	3 „ 45 „

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől	
Honvédlaktanya	Városi állomás
Röggel 7 ó — p	7 ó 04 p
Délelőtt 4 „ 03 „	4 „ 07 „
Délelőtt 12 „ 56 „	1 „ — „
Délelőtt 7 „ 41 „	7 „ 46 „

Czellődömök felől	
Jutas	Városi állomás
Röggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délelőtt 4 „ 25 „	4 „ 56 „

Székesfehérvár felől	
Jutas	Városi állomás
Délelőtt 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délelőtt 3 „ 28 „	4 ó 55 p
Este 10 „ 32 „	10 „ 53 „

Győr felől	
Jutas	Városi állomás
Röggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délelőtt 3 „ 22 „	3 „ 55 „

Dombóvár felől	
Jutas	Városi állomás
Délelőtt 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 9 „ 41 „	10 „ 53 „

Ki tudja meddig tart a háború?
Éppen azért **mindenkinek érdeke** hogy **eikkeit** ott szerezzé be, ahol a legjobbat legegyszerűbben kapja. Női fehérneműket és férfi ingeket, labralókat legcélszerűbb **Rádynál venni**, ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. — Dívtáros retikülökből és pénztárcákból **állandóan** szintén nagy választékot találunk, ugyszintén kalapokban, gallérokban és divatnyakendőkben olyan készlet van, hogy bármilyen kényes izlést kitudunk elégiteni.

Rádi István és Társai
Veszprém.

MŰVEZSI SIREMLEKEK TŐL
HAVRANEK ANTAL
ACD ZÓBRAZ ÉS KÖPÍRÁSGOZÁTELEPÉN
SZ. FEHÉRVÁR CÉLÉSI
Tervek ingyen
Telefon 125

HIRDETÉSEK
felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC
orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépeső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölk.

Bakos Kálmán
fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat. Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,
rendkívül kedvelt szénsavas borviz
= eredeti porcelándugós üvegekben =
2 lit. 1¹/₂ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Agnes, Giesshübl, Csizi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, Biksádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, ismét a d o k n a k előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásványvíz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzékek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgálópok, tet-zésszerinti menayi-egben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródal, ugyszintén fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprém** Telefon 61